Eiropas Parlaments
2024-2029

Nodarbinātības un sociālo lietu komiteja

2025/2183(INI)

20.11.2025

ZIŅOJUMA PROJEKTS

par Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu: nodarbinātības un sociālās prioritātes — 2026. gada ziņojums
(2025/2183(INI))

Nodarbinātības un sociālo lietu komiteja

Referente: Nela Riehl

SATURA RĀDĪTĀJS

Lpp.

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS 3

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

par Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu: nodarbinātības un sociālās prioritātes — 2026. gada ziņojums

(2025/2183(INI))

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienību 3. pantu,

– ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 9., 121., 148. un 149. pantu,

– ņemot vērā Eiropas sociālo tiesību pīlāru (ESTP), ko 2017. gada 17. novembrī izsludināja un parakstīja Padome, Parlaments un Komisija,

– ņemot vērā Komisijas 2026. gada XX. novembra paziņojumu "2026. gada ilgtspējīgas izaugsmes pētījums",

– ņemot vērā Komisijas 2026. gada XXX priekšlikumu Komisijas un Padomes vienotajam nodarbinātības ziņojumam,

– ņemot vērā Komisijas 2026. gada XXX ieteikumu Padomes ieteikumam par eurozonas ekonomikas politiku,

– ņemot vērā Komisijas 2026. gada XXX ziņojumu "2025. gada brīdināšanas mehānisma ziņojums",

– ņemot vērā Komisijas 2026. gada XX. novembra paziņojumu "2025. gada budžeta plāna projekti: kopējais novērtējums",

– ņemot vērā 2024. gada septembrī publicēto Mario Dragi ziņojumu par Eiropas konkurētspējas nākotni,

– ņemot vērā 2024. gada aprīlī publicēto Enriko Letas ziņojumu par vienotā tirgus nākotni "*Much more than a market*" (Daudz vairāk nekā tirgus),

– ņemot vērā Augsta līmeņa grupas jautājumos par sociālās aizsardzības un labklājības valsts nākotni ES ziņojumu, kas publicēts 2023. gada janvārī,

– ņemot vērā Reglamenta 55. pantu,

– ņemot vērā Nodarbinātības un sociālo lietu komitejas ziņojumu (A10-0000/2025),

A. tā kā 2025. gada jūnijā bezdarba līmenis ES bija 5,9 %, bet jauniešu bezdarba līmenis joprojām ir augsts (14,7 %); tā kā augstāks nodarbinātības līmenis nebūt nenozīmē arī darbvietu kvalitāti, algu pieaugumu un ražīguma kāpumu;

B. tā kā Eiropas pusgads joprojām ir galvenais instruments ekonomikas, fiskālās, nodarbinātības un sociālās politikas koordinēšanai visā ES, kas sniedz iespēju

makroekonomikas pārvaldībā sistemātiskāk integrēt sociālo, vides un starppaaudžu taisnīgumu;

C. tā kā 2024. gadā 21 % ES iedzīvotāju bija pakļauti nabadzības vai sociālās atstumtības riskam (*AROPE*); tā kā nav panākts pietiekams progress virzībā uz mērķi, kas paredz līdz 2030. gadam par pieciem miljoniem samazināt nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļauto bērnu skaitu;

D. tā kā klimata pārmaiņas un vides iznīcināšana ir saasinājušas nevienlīdzību un ietekmējušas visneaizsargātākās sabiedrības grupas; tā kā ir sagaidāms, ka pārkārtošanās uz klimatneitralitāti radīs aptuveni 2,5 miljonus papildu darbvietu;

E. tā kā spiedīgās mājokļu izmaksas un augstās enerģijas cenas rada ievērojamu slogu mājsaimniecībām, tomēr mājokļu politika bieži vien netiek pietiekami atspoguļota konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos;

F. tā kā ES saskaras ar pastāvīgu darba ņēmēju un prasmju trūkumu vairāku faktoru, tostarp sliktas darbvietu kvalitātes, dēļ;

G. tā kā dati liecina, ka lielākajā daļā dalībvalstu ir jādara vairāk, lai līdz 2030. gadam panāktu atbilstību mērķrādītājam par 60 % pieaugušo līdzdalību izglītībā un apmācībā; tā kā integrētā pieeja politikas koordinēšanai Eiropas pusgada ietvaros nodrošina satvaru nepieciešamo ieguldījumu novirzīšanai cilvēkkapitāla pilnveidošanai, izglītībai un apmācības sistēmām;

H. tā kā tiek lēsts, ka sociālajā infrastruktūrā, tostarp cenas ziņā pieejamos mājokļos, veselības un ilgtermiņa aprūpē, izglītībā un mūžizglītībā, vajadzīgās papildu investīcijas ir 192 miljardi EUR gadā[1]; tā kā ir jāturpina darbs pie sociālo ieguldījumu nepietiekamības un ekonomiskās atdeves ES novērtējuma,

1. uzsver konkurences priekšrocības, ko sniedz ieguldījumi ES sociālajā modelī; prasa Eiropas pusgada procesā integrēt Augsta līmeņa grupas sociālās aizsardzības un labklājības valsts nākotnes jautājumos ieteikumus, kā arī Letas un Dragi ziņojumu ieteikumus; atzinīgi vērtē ESTP iekļaušanu ekonomikas pārvaldības sistēmā un aicina dalībvalstis izmantot iespēju pagarināt korekcijas periodu ieguldījumiem ESTP prioritātēs; prasa integrēto pārvaldības sistēmu atspoguļot ES iestāžu iekšējos procesos, vienlīdzīgi iesaistot to ekonomiskās un sociālās struktūras;

2. uzskata, ka Komisijai un Padomei būtu jāpastiprina centieni īstenot ESTP; prasa likt ESTP rīcības plāna mērķus par pamatu Eiropas pusgadam, nosakot tos par kritērijiem Eiropas pusgada novērtējumos;

3. atzinīgi vērtē Komisijas mērķi līdz 2050. gadam izskaust nabadzību un tās nodomu ierosināt tiesību aktu par kvalitatīvām darbvietām; uzsver, ka, nosakot izmērāmus mērķus un attiecīgus konkrētām valstīm adresētus ieteikumus, būtu jāpanāk saskaņotība starp Eiropas pusgadu, pēcpasākumiem saistībā ar ESTP rīcības plānu un šiem gaidāmajiem instrumentiem;

[1] Komisijas dienestu 2020. gada 27. maija darba dokuments "Eiropas atveseļošanas vajadzību apzināšana" (SWD(2020)0098), kas pievienots Komisijas paziņojumam "Eiropas lielā stunda – jāatjaunojas un jāsagatavo ceļš nākamajai paaudzei" (COM(2020)0456).

4. atzinīgi vērtē sociālās konverģences sistēmas pastāvīgu iekļaušanu Eiropas pusgadā; uzsver tās nozīmi apvienojumā ar sociālo rezultātu pārskatu, lai apzinātu riskus un sekotu līdzi progresam augšupējas sociālās konverģences jomā;

5. atgādina, ka sociālie ieguldījumi var pozitīvi ietekmēt ekonomikas izaugsmi, ražīgumu un konkurētspēju, jo tie atbalstītu arī fiskālo ilgtspēju un vienlaikus veicinātu augšupēju sociālo konverģenci; aicina Komisiju un Padomi sociālos ieguldījumus uzskatīt par ilgtspējīgas izaugsmes pamatu;

6. uzsver, ka Eiropas plāns cenas ziņā pieejamiem mājokļiem būtu labāk jāintegrē Eiropas pusgadā, konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos lielāku uzmanību pievēršot cenas ziņā pieejamiem, ilgtspējīgiem un pienācīgiem mājokļiem; atgādina Lisabonas deklarācijas par Eiropas platformu bezpajumtniecības apkarošanai parakstītājiem par mērķi līdz 2030. gadam izskaust bezpajumtniecību;

7. uzsver, ka ieguldījumi izglītībā, prasmju pilnveidē un pārkvalifikācijā ir stratēģisks sociālais ieguldījums ar ilgtermiņa atdevi konkurētspējas un kohēzijas jomā;

8. uzsver, ka taisnīgumam starp paaudzēm ir jākļūst par Eiropas pusgada strukturālu sastāvdaļu; aicina Komisiju starppaaudžu taisnīguma stratēģijas ietvaros Eiropas pusgada novērtēšanas sistēmā integrēt rādītājus par jauniešu labbūtību, piekļuvi kvalitatīvām darbvietām, mājokļu pieejamību cenas ziņā, izglītību un prasmēm un sistemātiski izvērtēt fiskālo un reformu ieteikumu ilgtermiņa ietekmi;

9. atzīst, ka dalībvalstis ir apņēmušās līdz 2035. gadam 5 % no IKP gadā ieguldīt aizsardzības pamatprasībās un saistītajos drošības izdevumos, tostarp aktivizējot valsts izņēmuma klauzulu; uzsver, ka Eiropas pusgada ietvaros šādi izdevumi ir jāplāno koordinēti;

10. norāda, ka Eiropas pusgada ieteikumi 2026. gadā būtiski ietekmēs valstu un reģionālo partnerības plānu izstrādi; uzskata, ka reformas un investīcijas būtu jāatlasa atbilstoši tam, cik efektīvi un lietderīgi ar tām īsteno attiecīgos konkrētai valstij adresētos ieteikumus;

11. atbalsta demokrātiskāku Eiropas pusgada procesu, kurā Parlaments ir cieši iesaistīts ekonomikas politikas prioritāšu noteikšanā un ekonomikas pārvaldības lēmumu pieņemšanā; uzstāj, lai Eiropas pusgada procesā sistemātiski iesaistītu sociālos partnerus, pilsoniskās sabiedrības organizācijas un reģionālos un vietējos dalībniekus;

12. uzdod priekšsēdētājai šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai.